

Bezoek aan Koberwitz (Kobierzyce) 07-01-2022

De geboorteplek van de biologisch-dynamische landbouw

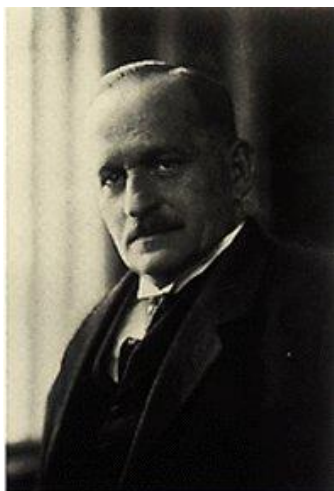
De dag na Driekoningen in dit jaar 2022 bezochten Ineke en Frans Lutters het kleine dorp Kobierzyce (vroeger Koberwitz) bij Breslau, (Wroclaw). Van 7-17 juni 1924 vond hier rond Pinksteren de eerste Landbouwcursus plaats in het huis waar graaf Carl von Keyserlingk en zijn vrouw gravin Johanna Keyserlingk von Skene woonden.

De plaats ligt in het weidse, licht glooiende Silezische landschap, tegenwoordig Polen en in die tijd nog Duitsland. De aarde is er zwart. Oude elzen staan in de omgeving van het grote landhuis, er stroomt een beek en een oprit brengt je naar het huis. Destijds was het huis eigendom van de vader van de gravin.

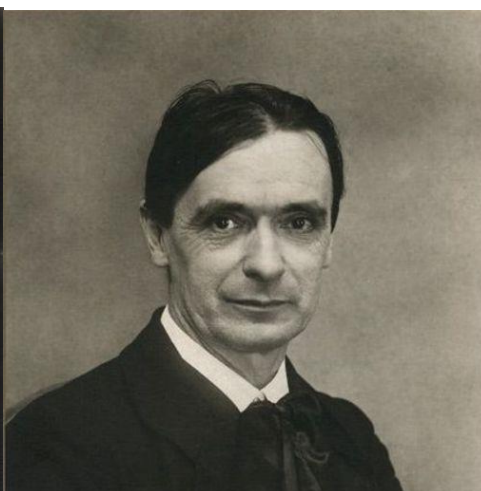
Vier jaren voor en vier jaren na de Landbouwcursus leefden ze op het landgoed Koberwitz. Hierdoor kon het de centrale plaats worden waar de geestelijke impuls voor de landbouw gegeven kon worden. De grondsteen voor de biologisch-dynamische landbouw werd hier gelegd.

Johanna von Skene

Carl von Keyserlingk

Rudolf Steiner

Historische achtergrond

De firma 'vom Rath, Schoeller & Skene' beheerde destijds een van de belangrijkste suikerfabrieken in Duitsland. Deze was gelegen in Klettendorf bij Breslau (Wroclaw) met 18 boerderijen en in totaal 7500 hectare goede, zwarte aarde, waarop suikerbieten werden verbouwd. Hier werd de bekende fijne geraffineerde Klettendorfer suiker geproduceerd. Graaf von Keyserlingk zat in het bestuur van de fabriek en had de leiding over de gehele landbouw. Hij droeg de verantwoording over zo'n 3000 mensen. Hij was een charismatisch mens, liet arbeiderswoningen bouwen en liet in de inflatietijd de lonen uitbetalen naar ponden rogge per dag. Bij de loonbetaling kregen de arbeiders de tegenwaarde in geld van de rogge. Als ze het geld snel omzetten verloren ze geen waarde.

Dit was wel een heel arbeidsintensief proces, wat hem niet in dank werd afgenomen. Voor de suikerbiententeelt was er een veestapel van meer dan duizend koeien die ieder jaar vernieuwd moest worden vanwege de eenzijdige voedingswijze. Daarna werden ze voor de slacht aangeboden. Dit beviel Carl niet en daarom werd overgegaan tot stamboekfokken.

Het landgoed Koberwitz in 1924 en 2022

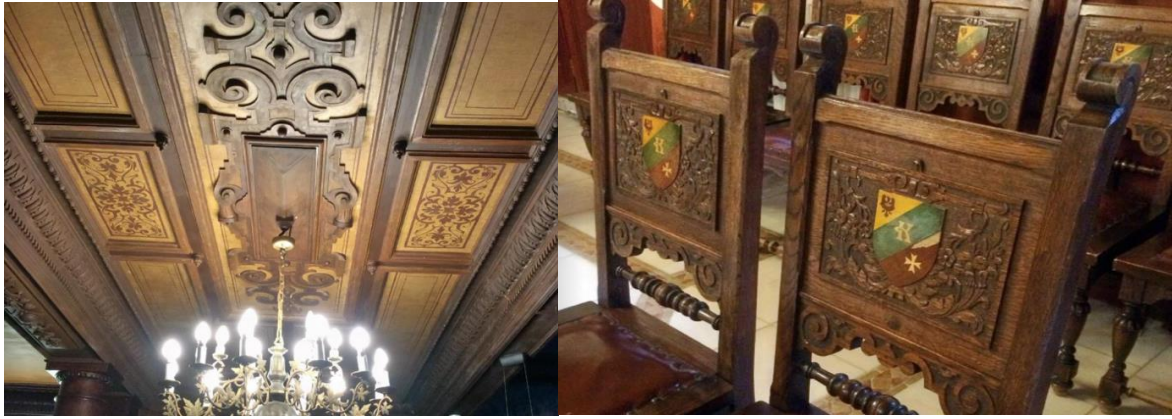

Landgoed Koberwitz in 1924

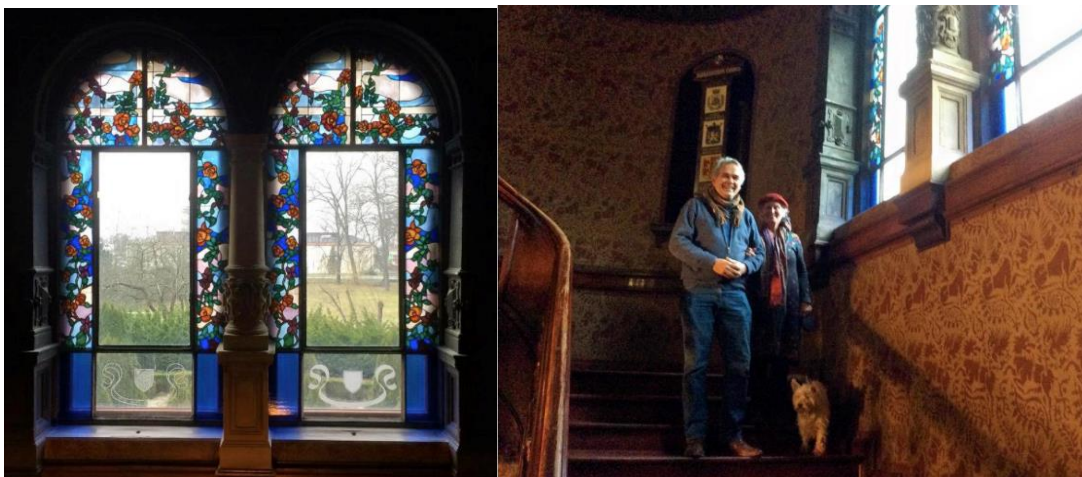
Het landhuis raakte in verval tijdens de Tweede Wereldoorlog en de communistische tijd. Het werd in zijn oude glorie hersteld, eerst als hotel, nu als districtsgebouw voor de provincie. De sfeer en de inrichting van het oude huis zijn gelukkig gedeeltelijk behouden gebleven; de prachtig bewerkte houten plafonds, de originele stoelen, de gebrandschilderde ramen, het gewonden massief houten trappenhuis. Het huis had 60 kamers ten tijde van de Landbouwcurcus. De benedenzaal waar de voordrachten werden gehouden, is goed intact gebleven. De aangrenzende ruimte naar de hal stond open, zodat de 111 aanwezigen zitplaatsen hadden. Er waren 30 vrouwen en 81 mannen uit Duitsland, Polen, Oostenrijk, Zweden, Zwitserland en Frankrijk. Naast boeren waren er landschapsbeheerders, priesters van de Christengemeenschap, vrijeschoolleraren, kunstenaars en ingenieurs. (1)

Het landhuis in 2022

De ruimte waar de Landbouwcursus plaatsvond, de stoelen stonden in de andere richting

Deel van het beschilderde plafond met witte wolken tegen een blauwe hemel

Landbouwcursus Pinksteren 1924

Carl von Keyserlingk wilde plaatsen op aarde scheppen, waar mens, dier en plant vrij konden leven. Met deze wens ging hij al in 1918 naar Rudolf Steiner. Een drievoudige vraagstelling leefde bij hem, waarvan hij hoopte antwoorden te vinden in de Landbouwcursus door Rudolf Steiner:

De vergeestelijking van de wetenschappen,

De heiliging van de aarde

De wereldopgave, voor de in gevaar zijnde voeding van de mensheid, hoe hier hulp te bieden.

Het echtpaar Keyserlingk had de hoop dat er plekken op aarde geschapen zouden worden waar de ware Geestesmachten hun toevluchtsoord kunnen vinden, waar vrede en liefde is. En Christus uit de diepten van de aarde met de verlore elementen in de etherwereld zichtbaar kan worden om een nieuw gouden elementenrijk van Michael te grondvesten. De Landbouwcursus moest het handwerktuig hiervoor zijn. (2)

29 december 1928 overlijden van Carl von Keyserlingk 4,5 jaar later

De geestelijke impuls die door de Landbouwcursus gegeven was en het consequent werken ermee, riep enorme tegenwerking op in de buitenwereld, onder andere bij het bestuur van de suikerfabriek, bij de kunstmestindustrie IG Farben en van binnenuit door de Skene-familie. Carl was genoodzaakt om zijn werk neer te leggen en verwierf twee bedrijven, die uit het familielandgoed van Elisa von Moltke stamden: Sasterhausen en Raaben. Hij besloot met door hem uitgekozen medewerkers in stilte te werken met de gegevens uit de Landbouwcursus. Een jaar later, 29 december 1928, brak zijn hart en stierf hij aan trombose

tijdens een reis naar Duitsland. Zijn vrouw, met Schotse helderziende krachten begaafd, beleefde hoe na zijn dood de elementenwezens eer betuigden. Zijn as werd in Sasterhausen aan de aarde overgedragen. De zoon Adelbert zette hier zijn werk voort.

Koberwitz blijft een bijzondere plek, zeker de moeite waard om te bezoeken. De plaats waar een groot werk begonnen is kan de bezoeker nog steeds met warmte en licht vervullen.

Ineke Lutters, bestuurslid van de BD-Vereniging, februari 2022

(1) *Koberwitz (Kobierzyce): In the footsteps of Rudolf Steiner*, Dr John Paull, j.paull[a]utas.edu.au, School of Geography & Environmental Studies, University of Tasmania

(2) *Koberwitz 1924, Geburtsstunde einer neuen Landwirtschaft*, Adalbert von Keyserlingk (Editor)